

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

Implementation Guidelines Development to Preventing and solving undesired Behavior problems of student's in Expansion schools under the Office of Udon thani Primary Education Service Area 4

อรุณติตา ศรีบุญเรือง¹, ประภัสสร บุขหมั่น²
Aruntita Sriboonrueng², Prapassorn Bussaman²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 และ2) เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน การวิจัยมีแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในระยะที่ 1 คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 40 คน และครูผู้สอน จำนวน 210 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน คือ ศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน จำนวน 10 แห่ง ประเมินแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 พบว่า

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed., Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Faculty of Technology, Mahasarakham University

โดยรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมหนีเรียน และ ด้านพฤติกรรมติดโทรศัพท์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมก้าวร้าว และด้านพฤติกรรมทางเพศ ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านพฤติกรรมการใช้สารเสพติด ด้านพฤติกรรมติดการพนัน ด้านพฤติกรรมลักขโมยและด้านพฤติกรรมการโกหก และด้านพฤติกรรมฟุ้งเฟ้อ ตามลำดับ

2. แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนใน โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 พบว่า 1) โรงเรียนเผื่อระวัง ติดตามนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงอย่างต่อเนื่องโดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) จัดอบรมคุณธรรม จริยธรรม 3) คุรุปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 4) นำนักเรียนทัศนศึกษาสถานที่ เช่น เรือนจำ สถานบำบัด ผู้ติดยาเสพติด 5) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าในตัวเอง 6) เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถในกิจกรรมต่าง ๆ 7) จัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ของนักเรียน 8) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทางศาสนา และองค์กรอื่น ๆ 9) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน 10) หลีกเลี่ยงคำพูดที่ทำให้เกิดนักเรียนเกิดปมด้อย และ 11) ส่งเสริมให้นักเรียนทดลองทำสิ่งใหม่ในขอบเขตที่เหมาะสม

ผลการประเมินแนวทางป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสม และเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาส

Abstract

This research purposes were: 1) to study the current situations of the student's undesired behaviors of students expansion schools under the Office of Udon thani Primary Educational Service Area 4. 2) to develop the guidelines to preventing and solving undesired behaviors. The research was designed into 2 phases. Phase 1 was to study the current situations of the student's undesired behaviors of students. Phase 2 was to develop the guidelines to prevent and solve the student's undesired behaviors. Samples in phrase 1 were the administrators and teachers of 250 with random sampling by simple random sampling, phase 2 were the administrators and teachers of 20 from 10 best practices schools in prevention and solving the student's undesired behaviors. The research instruments were the questionnaire with 5 rating scale and interview form and the appropriate evaluation form. The data were analyzed by percentage, mean and standard deviation.

The research results were as followed

1. The current situations of undesired behaviors in expansion schools under the Office of Udon thani Primary Educational Service Area 4 as the whole were at the high level and 2 behaviors were at the highest level as skipping class behavior and telephone addiction behavior, 2 behaviors were high level as aggressive behavior and sexual behavior, others behaviors were at the moderate level as drug addiction, gambling, theft, lolling a lie, and lavish behaviors.

2. The guidelines to prevent and solving undesired behaviors of students were as follow: 1) school should follow up continuously the students' risk behaviors by using the students care and support system, 2) moral and ethics training, 3) teachers as the role models 4) field trip at the prison and drug addicts rehabilitation center 5) activities management for enhancing students' self-esteem 6) providing the chance for students to perform their capacities in the various events 7) varieties of learning management base on students individual difference 8) building the network with parents, religion organizations and others 9) parental involvement 10) avoid the words that created the weak point to the students, and 11) promoting the students try to do the new action under the acceptable boundaries. The evaluation of prevent and solve the student's undesired behaviors was at the highest level of appropriateness.

Keywords: Guidelines for preventive and corrective action, unwanted behavior of students, expansion schools

บทนำ

การพัฒนาให้นักเรียนที่เน้นให้มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เน้นสุขภาพที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้นนอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็มีปรากฏ เช่นกันเป็นต้นว่าปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของยาเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ

ปัญหาครอบครัว ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่นๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักในการดำเนินการต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักที่มีต่อศิษย์ และบทบาทการสอนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตองอกงามเน้นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป บทบาทของครูที่กล่าวมานั้นคงมิใช่เรื่องใหม่เพราะมีการปฏิบัติกันอย่างสม่ำเสมอและได้ดำเนินการมา

นานแล้วนับตั้งแต่อดีต จนได้รับการยกย่องเป็น ปุชนิยมบุคคลแต่เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ของยุคสมัยโดยเฉพาะการทางานอย่างมีระบบ เพื่อการดูแลนักเรียนแล้ว ความสำเร็จของงาน ย่อมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพผลดีเยี่ยม เกิดขึ้นกับทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่ว่า จะเป็นครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนหรือสังคม ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นระบบที่ สามารถดำเนินงานเพื่อรับการประกันคุณภาพ ได้ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านปัจจัย ผลผลิตและด้าน กระบวนการ (กรมสุขภาพจิต, 2546: 2) แต่การ เปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการพัฒนา ส่งผลกระทบต่อ สถาบันทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน สื่อสารมวลชน สภาพแวดล้อมทางสังคม รวมไปถึงกลุ่มบุคคล หรือองค์กรทางสังคมอื่นๆ ที่เป็นปัจเจกบุคคล เพราะจากที่สถาบันทางสังคมมีบทบาทที่สำคัญ ในการอบรมสั่งสอนและขัดเกลาสมาชิกในสังคม ให้มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการและ บรรทัดฐานของสังคม แต่ปัจจุบันสถาบันหรือ องค์กรดังกล่าวไม่สามารถทำหน้าที่เช่นที่เคย กระทำมา การเสียสมดุลของสถาบันสังคมเช่นนี้ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆ ของ บุคคลเกิดปัญหาขึ้นมากมาย สภาพปัญหาดังกล่าว นับว่าเป็น นวัตกรรมที่ชัดเจนและรุนแรง มากในกลุ่มวัยรุ่นของสังคมปัจจุบัน (เรื่องชัย ทรัพย์นิรันดร์, 2546: 6) ประกอบกับวัยรุ่น เป็นวัยที่จะมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับเจตคติ และพฤติกรรมทางสังคมทุกอย่าง วัยรุ่นต้องการ อิสรภาพในด้านการคบเพื่อน การเที่ยวเตร่ ต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ เพราะวัย รุ่นเป็นวัยแห่งการหาประสบการณ์และความรู้ อยากรู้ อยากรองในทุกอย่าง ขาดการยับยั้งจิตใจ ไม่ไตร่ตรองคิดถึงผลได้ผลเสีย ดังนั้นโอกาสที่ จะแสดงออกในทางที่ไม่ถูกต้องจึงมีมากหาก ไม่ได้รับการแนะแนวทางที่เหมาะสม (พรพิมล

เจียมนาครินทร์, 2539: 16) จะเห็นได้ว่ามีเด็ก นักเรียนและวัยรุ่นจำนวนไม่น้อยมีพฤติกรรมที่ไม่ พึงประสงค์ ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว หนี เรียน ติดโทรศัพท์ พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ติดยาหรือสารเสพติด ติดการพนัน พุดจาโกหก ลักขโมย ใช้ของฟุ่มเฟือย บ้างก็แสดงออกด้วย การแต่งกาย และอาจปฏิกิริยาเป็นที่สะอูดตาแก่ ผู้พบเห็น มีพฤติกรรมผิดกฎหมาย มีการทำร้าย ร่างกายเกิดขึ้นในอัตราที่บ่อยมากขึ้น (กรมสุขภาพ จิต, 2551: 21)

การพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มี คุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่ สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา นั้น นอกจากจะดำเนินการสนับสนุนด้านความรู้ แก่นักเรียนแล้ว การป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญของ การพัฒนา (กรมส่งเสริมสุขภาพจิต, 2551: 11) เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อในเชิงบวกแล้ว ใน เชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาครอบครัว (สำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551: 5)

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนจึงมีความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องนำไป ปฏิบัติให้เกิดผลกับนักเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็น ระบบ เพราะสถานศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงาน รับผิดชอบในการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน จึงควร นำกระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมา ประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษาโดย มุ่งหวังให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมมือกัน ในการดำเนินงาน และที่สำคัญที่สุดบทบาทของ ผู้บริหารที่ต้องเอาใจใส่ดูแลนักเรียนทุกคนอย่าง เต็มความสามารถด้วยความรักความเอื้ออาทร และความเข้าใจทั้งช่วยเหลือและป้องกันไม่ให้เกิด

ปัญหา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551: 5)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ได้กำหนดกลยุทธ์เพื่อพัฒนามาตรฐานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยส่งเสริมให้สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาซึ่งมีนักเรียนที่กำลังเข้าสู่วัยรุ่น เพราะในปัจจุบันนักเรียนไม่น้อยที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสภาพแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ในสังคม ทำให้มีพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากนักเรียนในอดีต ไม่ว่าจะเป็นตกเป็นทาสเกมคอมพิวเตอร์ เรียนรู้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากเกม ใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหา ยกพวกตีกัน เข้าถึงยาเสพติดได้ง่าย ติดเพื่อน หมกมุ่นกับสื่อที่ไม่สร้างสรรค์ให้ความสำคัญกับวัตถุมากกว่าการมีน้ำใจ ติดการพนัน ไม่ชอบไปโรงเรียน หนีเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547: คำนำ) ซึ่งพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เหล่านี้ อาจเป็นผลมาจาก ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ชุมชน สังคม หรือจากตัวนักเรียนเองในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้การจัดการศึกษา การพัฒนานักเรียนเป็นไปตามคามมุ่งหวังนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งทำหน้าที่เป็นครูที่ปรึกษาจะเป็นหลักในการดำเนินการต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้วยความรักและเมตตาต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตงอกงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูที่ปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาระดับตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 มี

ความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน เพื่อพัฒนาบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ชัดเจน ในขั้นตอนของกระบวนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส 6

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียน ขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ซึ่งได้จากการสังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนโดยนำกรอบแนวคิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนของกรมส่งเสริมสุขภาพจิต (กรมสุขภาพจิต, 2546: 13) ประกอบด้วย 9 พฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมหนีเรียน พฤติกรรมติดโทรศัพท์ พฤติกรรมทางเพศ พฤติกรรมใช้ยาหรือสารเสพติด พฤติกรรมติดการพนัน พฤติกรรมลักขโมย พฤติกรรมพูดโกหก และพฤติกรรมฟุ้งเฟ้อ มาใช้เป็นแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาพฤติกรรมและตัวบ่งชี้ตามกรอบของกรมส่งเสริมสุขภาพจิตแล้วนำมาสร้าง เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน

2. ประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

3. เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร 40 คน ครู 210 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหาร ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 4 โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgen (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2552: 35) และทำการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยในการสุ่มได้กลุ่มตัวอย่าง

4. วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. นำผลการวิจัยที่ได้จากระยะที่ 1 มาวิเคราะห์เพื่อเป็นกรอบในการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศ ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงโดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

1.1 ครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการรับผิดชอบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน

1.2 ปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสซึ่งมีการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึง

ระดับมัธยมศึกษา และเป็นโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศ

2. ศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 10 โรงเรียน

3. ร่างแนวทางการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน

4. นำร่างแนวทางที่ได้จากการวิเคราะห์ในระยะเวลาที่ 2 ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสของผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการสังเคราะห์จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบันของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert โดยมีคำถามครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน 9 พฤติกรรม ได้แก่ 1) พฤติกรรมก้าวร้าว 2) พฤติกรรมหนีเรียน 3) พฤติกรรมติดโทรศัพท์ 4) พฤติกรรมทางเพศ 5) พฤติกรรมการใช้สารเสพติด 6) พฤติกรรมติดการพนัน 7) พฤติกรรมลักขโมย 9) พฤติกรรมพูดโกหก และ 9) พฤติกรรมฟุ้งเฟ้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับแนวทางการป้องกันและแก้ไข พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับการสภาพปัจจุบันของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน จัดอันดับความคิดเห็นและเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

2. การนำข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 2 ด้านคือ ด้านพฤติกรรมหนีเรียน และ ด้านพฤติกรรมติดโทรศัพท์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับมาก 2 ด้านคือ ด้านพฤติกรรมก้าวร้าว และด้านพฤติกรรมทางเพศ ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านพฤติกรรมการใช้สารเสพติด ด้านพฤติกรรมติดการพนัน ด้านพฤติกรรมลักขโมย ด้านพฤติกรรมการโกหก และด้านพฤติกรรมฟุ้งเฟ้อ ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส

พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. ด้านพฤติกรรมหนีเรียน	4.68	.32	มากที่สุด
2. ด้านพฤติกรรมติดโทรศัพท์	4.60	.27	มากที่สุด
3. ด้านพฤติกรรมก้าวร้าว	4.41	.26	มาก
4. ด้านพฤติกรรมทางเพศ	4.32	.30	มาก
5. ด้านพฤติกรรมการใช้ยาหรือสารเสพติด	3.48	.27	ปานกลาง
6. ด้านพฤติกรรมติดการพนัน	3.45	.39	ปานกลาง
7. ด้านพฤติกรรมลักขโมย	3.43	.39	ปานกลาง
8. ด้านพฤติกรรมพูดโกหก	3.41	.34	ปานกลาง
9. ด้านพฤติกรรมฟุ้งเฟ้อ	3.39	.22	ปานกลาง
รวม	4.45	.38	มาก

2. แนวทางป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 พบว่า 1) โรงเรียนเฝ้าระวังติดตามนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) จัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม 3) ครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 4) นำนักเรียนทัศนศึกษาสถานที่ เช่น เรือนจำ สถานบำบัดผู้ติดยาเสพติด 5) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าในตัวเอง 6) เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถในกิจกรรมต่างๆ 7) จัดการเรียนรู้อันหลากหลาย

โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน 8) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ประกอบการ ชุมชน องค์กรทางศาสนา และองค์กรอื่นๆ 9) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน 10) หลีกเลี่ยงคำพูดที่ทำให้เด็กนักเรียนเกิดปมด้อย และ 11) ส่งเสริมให้นักเรียนทดลองทำสิ่งใหม่ในขอบเขตที่เหมาะสม

ผลการประเมินแนวทางป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า มีความเหมาะสม และเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับรายด้านมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านพฤติกรรมหนีเรียน และด้านพฤติกรรมติดโทรศัพท์ มีสภาพปัจจุบันอยู่ใน

ระดับมาก คือ ด้านพฤติกรรมก้าวร้าว และด้านพฤติกรรมทางเพศ และมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านพฤติกรรมการใช้สารเสพติด ด้านพฤติกรรมติดการพนัน ด้านพฤติกรรมลักขโมย ด้านพฤติกรรมการโกหก และด้านพฤติกรรมฟุ้งเฟ้อ ทั้งนี้เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงมากในยุคปัจจุบัน ซึ่งถือเป็นยุคแห่งวิวัฒนาการเทคโนโลยีใหม่ๆ เติบโตและยังถือเป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของผู้คนทั่วโลกเป็นอย่างมาก รวมทั้งประเทศไทยด้วย ซึ่งสื่อเทคโนโลยีเข้ามามีอิทธิพลในการดำรงชีวิต อีกทั้งในยุคปัจจุบันเป็นยุคแห่งการเร่งรีบเนื่องมาจากปัญหาด้านเศรษฐกิจ บางครอบครัวแทบจะไม่มีเวลาใกล้ชิด ให้ความสำคัญผูกพัน บ้างครอบครัวแตกแยก จากหลายๆ ปัจจัยที่กล่าวมาเป็นผลให้เด็กใช้ชีวิตอยู่กับเทคโนโลยีเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เกิดผลเสียตามมามากมาย ไม่ว่าจะเป็นการเลียนแบบพฤติกรรมที่รุนแรงจากเกม จากละคร บ้างก็ทำเพื่อต้องการเรียกร้องความสนใจ บ้างก็ทำเพื่อต้องการประชดชีวิต ทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ออกมา สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี ของเนตรนภา สุรสรณ์ (2557: 35-44) ที่เกี่ยวข้องกับ การเลี้ยงดู, Roger (1972: 117) และ Hurlock (1956: 225) ที่เกี่ยวข้องกับประเภทของการอบรมเลี้ยงดูที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็ก, สุพัตรา สุภาพ (2546: 16) เกี่ยวข้องกับครอบครัวและ วิโรจน์ ศรีโกตาและคณะ (2544: 4-17) เป็นแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนเป็นพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกมาทางพฤติกรรมด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านรวมกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของอนุภาพ ดอนเกิด (2555: 72-76) ที่ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนสมสะอาดดงมุขวิทยา ตำบลคอกช้าง อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ซึ่งศึกษา 2 ด้าน คือ ความก้าวร้าว ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ การไม่แสดง

ความเคารพอ่อนน้อมแต่ผู้ใหญ่ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไม่สุภาพ การไม่มีสัมมาคารวะ และการหนีเรียน ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ การมาโรงเรียนแต่มาไม่ถึง การไม่เข้าเรียนในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การไม่เข้าเรียนในบางรายวิชาโดยไม่ทราบสาเหตุ และการไม่เข้าเรียนตั้งแต่เวลา 08.30 - 15.30 น. โดยใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการ 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาประกอบด้วยกิจกรรมสัญญาเงื่อนไข กิจกรรมเฝ้าระวัง และกิจกรรมคนดีในดวงใจครู ผลการศึกษาพบว่า ช่วยให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมดีขึ้น จึงควรส่งเสริมให้ใช้กลยุทธ์ดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาดำเนินการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนอย่างต่อเนื่องต่อไป และยังสอดคล้องกับ สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ (2553: 64 -69) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงและปัญหาสุขภาพเยาวชนจากการดำเนินงาน พบว่า พฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ พฤติกรรมการดื่มเบียร์ สุรา การสูบบุหรี่ และการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งมีสาเหตุจากระดับบุคคล คือ ความอยากรู้ อยากลอง ทำตามเพื่อน การสร้างอัตลักษณ์ตัวตน พื้นที่ทางสังคม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ มีตัวตนในกลุ่มเพื่อน ระดับครอบครัว ได้แก่ ครอบครัวไม่อบอุ่น เยาวชนไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ และปัจจัยด้านสังคม คือ วัฒนธรรมเฉพาะของกลุ่มเยาวชน เช่น การเลียนแบบเพื่อน เพื่อนต้องช่วยเพื่อน ผลการศึกษานี้สะท้อนว่าการพัฒนารอบครัว ชุมชน การสร้างพื้นที่เชิงบวก และการพัฒนาระดับบุคคลมีความสำคัญ

2. แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า มี

แนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ 1) โรงเรียนเฝ้าระวังติดตามนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) จัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม 3) คุรุปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 4) นำนักเรียนทัศนศึกษาสถานที่ เช่น เรือนจำ สถานบำบัดผู้ติดยาเสพติด 5) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าในตัวเอง 6) เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถในกิจกรรมต่างๆ 7) จัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน 8) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทางศาสนา และองค์กรอื่นๆ 9) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน 10) หลีกเลี่ยงคำพูดที่ทำให้เกิดนักเรียนเกิดปมด้อย และ 11) ส่งเสริมให้นักเรียนทดลองทำสิ่งใหม่ในขอบเขตที่เหมาะสม สอดคล้องกับที่ฉลาด ปรัชญาอภิบาล (2551: 98 -102) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านปะอ่าว จังหวัดอุบลราชธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า การดำเนินงานเพื่อการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมอบรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมโฮมรูม และกิจกรรมเพื่อน ช่วยเพื่อนและการนิเทศติดตามทำให้นักเรียนเข้าใจและเกิดความตระหนักในเรื่องระเบียบวินัย และความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยเฉพาะด้านการเรียน สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ในทางที่ดีแต่อย่างไรก็ตามเพื่อให้การพัฒนาเกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน จึงควรดำเนินงานต่อไปและพัฒนารูปแบบ และหากิจกรรมเสริมใหม่ๆ มีแนวทางชัดเจนในการแก้ปัญหา และสอดคล้องกับสภาพปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย ประกอบกับที่สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ (2553: 64-69) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงและปัญหาสุขภาพเยาวชนจากการดำเนินงาน ผลการศึกษา พบว่า เยาวชนมี

พฤติกรรมเสริมที่สำคัญ ได้แก่ การออกกำลังกาย ในรูปแบบต่างๆ เล่นดนตรี ดูโทรทัศน์ อ่านการ์ตูน เรียนพิเศษ เล่นคอมพิวเตอร์ เล่นอินเทอร์เน็ต และ ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Gunderson (2000: 1995-A) ที่ทำการวิจัยทางการศึกษา ระดับปริญญาเอกในปี ค.ศ. 2000 เรื่องการประชุม กลุ่มระดับครอบครัว โดยกรณีศึกษาการใช้วิธีการเข้าแทรกแซงเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนใน โรงเรียน การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการแทรกแซงที่เรียกว่าการประชุมกลุ่มครอบครัว (Family Group Conference หรือ FGC) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ ครอบครัวที่มีลูกหนึ่งเรียนหนึ่งคน โดยแบ่งกลุ่มออกเป็นสามกลุ่มคือ กลุ่มเสียงน้อย กลุ่มเสียงปานกลาง และกลุ่มเสียงสูง ในการประชุมกลุ่มนั้น จะให้ผู้ปกครองนำเสนอพฤติกรรมของลูกตนเองที่แสดงออกด้านความเชื่อและเคารพ บิดามารดา ในขณะเดียวกันก็ให้ผู้ปกครองระดมความคิดในการหาวิธีการแก้ปัญหาหนึ่งเรียนด้วย นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสเผยจุดเด่นของนักเรียน และกล่าวถึงสรุปถึงผลประโยชน์ที่ได้รับจากการประชุมกลุ่ม การประชุมกลุ่มด้วยวิธีง่าย ๆ อย่างนี้ แต่แสดงผลในด้านบวกต่อนักเรียนอย่างมาก และยังส่งผลต่อความร่วมมือของนักเรียนมากขึ้นซึ่งได้ผลดีแตกต่างจากการใช้วิธีอื่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการดำเนินงาน คือ 1) โรงเรียนเฝ้าระวังติดตามนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงอย่างต่อเนื่องโดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) จัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม 3) ครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 4) นำ

นักเรียนที่ต้นศึกษาสถานที่ เช่น เรือนจำ สถานบำบัดผู้ติดยาเสพติด 5) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าในตัวเอง 6) เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถในกิจกรรมต่างๆ 7) จัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน 8) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทางศาสนา และองค์กรอื่นๆ 9) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน 10) หลีกเลี่ยงคำพูดที่ทำให้เกิดนักเรียนเกิดปมด้อย และ 11) ส่งเสริมให้นักเรียนทดลองทำสิ่งใหม่ในขอบเขตที่เหมาะสม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ควรมีกระบวนการจัดการระบบดูแลนักเรียนอย่างเป็นระบบ และนำแนวทางการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสไปปรับใช้ และมีการติดตามผลการนำไปใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของงานได้จริง

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ควรมีการนำแนวทางการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสนำไปเป็นข้อมูล และทดลองใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการนำแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

2. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริมนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ในสถานศึกษาโดยการเปรียบเทียบสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมสุขภาพจิต. (2551). *คู่มือครูที่ปรึกษาแบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ: ยูเรนัสอิมเมจกรุ๊ป.
- กรมสุขภาพจิต. (2546). *คู่มือวิทยากรระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6)*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- ฉลาด ปรัชญาอภิบาล. (2551). *การพัฒนาการดำเนินงานแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านปะอ่าว จังหวัดอุบลราชธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เนตรนภา สุรสรณ์. (2557). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา กรณีศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2552). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กทม.: ประสานการพิมพ์.
- พรพิมล เจียมนาคินทร์. (2539). *พัฒนาการวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อการพิมพ์.
- เรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์. (2546). *วัยรุ่นกับความรุนแรง*. กรุงเทพฯ: วารสารมติชน.
- วิโรจน์ ศรีโสภา และคณะ. (2544). *การจัดการเรียนรู้แบบโครงการสู่การปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ธรรมสา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม*. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์. (2553). *การศึกษาแนวทางการส่งเสริมสุขภาพป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงและปัญหาสุขภาพเยาวชน*. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข: นนทบุรี.
- สุพัตรา สุภาพ. (2546). *ปัญหาสังคม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- อนุภาพ ดอนเกิด. (2555). *การพัฒนาการดำเนินงานแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนสมสะอาดตงมุขวิทยา ตำบลคอกช้าง อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Gunderson, J. (2001). Family group conference: An innovative approach to truancy In school a case study. *Dissertation Abstract International*, 62(6): 1995-A.

Hurlock, E.B. (1956). *Child development*. New York, McGraw Hill.

Jinkuk. (1972). Long-term effects of the death of a child on parents' adjustment in midlife.
Journal of Family Psychology, 22(2): 203-211.